

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра надійності техніки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет механіко-технологічний

« ____ » травня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Економіка аграрного виробництва»

Галузь знань 20 «Аграрні науки і продовольство»

Спеціальність 208 «Агроінженерія»

Освітньо-професійна програма «Агроінженерія»

Факультет механіко технологічний

Розробник: Валентина МЕЛЬНИК, кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри надійності техніки

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

За умов ринкових відносин центр економічної діяльності переміщується до основної ланки економіки – підприємства. На підприємстві вирішуються проблеми раціонального використання виробничих ресурсів, що вимагає глибоких економічних знань та відповідних навичок до професійної діяльності кадрів. За умов ринкової економіки успішно функціонують лише ті підприємства, які грамотно і компетентно визначають вимоги ринку, створюють і організують виробництво конкурентоспроможної продукції, що забезпечує високу прибутковість. Поставлені завдання зможуть виконати ті фахівці, що пройшли навчання у рамках дисципліни «Економіка аграрного виробництва».

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	208 «Агроінженерія»	
Освітньо-професійна програма	«Агроінженерія»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Основна	
Загальна кількість годин	90/90	
Кількість кредитів ECTS	3/3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	4	4
Семестр	8	2
Лекційні заняття	26 год.	2 год.
Практичні, семінарські заняття	26 год.	-
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	38 год.	88 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Економіка аграрного виробництва» є розширення знань студентів щодо дії ринкового механізму в аграрному виробництві, формування здібностей економічно мислити, виконувати економічні розрахунки для діагностування результатів господарської діяльності та запровадження інженерних рішень, обґрунтування шляхів підвищення їх ефективності.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню дисципліни «Економіка аграрного виробництва»:

ОК 23 «Експлуатація машин і обладнання» - формує розуміння продуктивності, витрати пального, режимів роботи, що є основою для визначення економічної ефективності використання машин і обладнання та розрахунків доцільності застосування техніки.

ОК 24 «Технічний сервіс машин» - формує знання про витрати на технічне обслуговування, ремонти, запасні частини та простой, що є базовим елементом для теми «Основні засоби та амортизаційна політика» та визначення повних витрат на утримання машинно-тракторного парку.

Набуття компетентностей:

- **інтегральна компетентність (ІК):**

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва, що передбачає застосування певних знань та вмінь, технологічних методів та прийомів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК7. Здатність комплектувати оптимальні сільськогосподарські агрегати, технологічні лінії та комплекси машин.

СК13. Здатність організувати роботу та забезпечувати адміністративне управління виробничими підрозділами, які здійснюють технічне забезпечення агропромислового виробництва відповідно до реалізації правових вимог безпеки життєдіяльності і охорони праці; аналізувати показники техногенних та природних небезпек, а також планувати і виконувати відповідні захисні заходи.

СК14. Здатність здійснювати економічне обґрунтування доцільності застосування технологій та технічних засобів в агропромисловому виробництві, інженерно-технічних заходів з підтримання машинно-тракторного парку, фермської та іншої сільськогосподарської техніки в працездатному стані.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН6. Формулювати нові ідеї та концепції розвитку агропромислового виробництва.

ПРН8. Оцінювати та аргументувати значимість отриманих результатів випробувань сільськогосподарської техніки.

ПРН23. Аналізувати ринок продукції та сільськогосподарської техніки. Складати бізнес-плани виробництва сільськогосподарської продукції. Виконувати економічне обґрунтування технологічних процесів, технологій, матеріальнотехнічного забезпечення аграрного виробництва. Застосовувати методи управління проектами виробництва продукції рослинництва та тваринництва.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного (скороченого) терміну денної (заочної) форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього го	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Підприємство та підприємництво в сучасній системі господарювання, ресурсне забезпечення аграрного виробництва														
Тема 1. Предмет, методи та завдання дисципліни	1	4	2	2					0,5					6
Тема 2. Сутність і структура агропромислового комплексу України (втрати агросектору у війні)	2	6	2	4			9		0,5					6
Тема 3. Підприємство та підприємництво, їх економічні й правові засади	3	7	2	6										6
Тема 4. Економічні ресурси аграрного виробництва	4, 5		4				6	6						
Тема 5 Основні засоби та формування власної амортизаційної	6, 7	7	4	4										6

політики аграрних підприємств													
Разом за змістовим модулем 1	45		1 4	16			15	1					30
Змістовий модуль 2. Управління та ефективність ресурсів аграрного виробництва													
Тема 6. Суть та функції процесу управління	8		2	6									
Тема 7. Матеріально-технічна база та науково-технічний прогрес в аграрному виробництві	9	7	2	2			10	7					6
Тема 8. Інвестиційна діяльність у аграрному секторі	10		2										
Тема 9. Економічна ефективність використання машин і обладнання в агропромисловому виробництві	11, 12	7	4	2			13	7					6
Тема 10. Особливості кредитування агропромислових підприємств та аграрний лізинг	13	7	2					8					7
Разом за змістовим модулем 2	45		1 2	10			23	59	1				58
Усього годин	90		2 6	26			38	90	2				88

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, методи та завдання дисципліни. Загальні відомості про економіку аграрного виробництва	2
2	Сутність і структура агропромислового комплексу України	2
3	Підприємство та підприємництво, їх економічні й правові засади	2
4	Економічні ресурси аграрного виробництва	4
5	Основні засоби та формування власної амортизаційної політики аграрних підприємств	4
6	Суть та функції процесу управління	2
7	Матеріально-технічна база та науково-технічний прогрес в аграрному виробництві	2
8	Інноваційна та інвестиційна діяльність у аграрному секторі	2
9	Економічна ефективність використання машин і обладнання в агропромисловому виробництві	4
10	Особливості кредитування агропромислових підприємств та аграрний лізинг	2

	Разом	26
--	-------	----

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Формування законодавчої бази аграрного сектору економіки України	2
2	Європейський зелений курс. Українські перспективи	2
3	Робота з державними нормативними документами.	2
4	Організаційно-правові форми підприємства	2
5	Життєвий цикл та зовнішнє середовище господарювання підприємства	2
6	Порядок утворення та ліквідації підприємства	2
7	Склад і структура основних засобів	2
8	Формування та оцінка вартості основних засобів	2
9	Методи визначення амортизації	2
10	Ефективність основних засобів	2
11	Суть та функції процесу управління	2
12	Методи і моделі управління	2
13	Організаційні структури управління підприємством	2
	Всього годин	26

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Втрати агросектору України під час війни. Міжнародні та світові програми підтримки агровиробника.	9
2	Стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року	6
3	Інвестиційна та інноваційна діяльність у аграрному виробництві. Формування інвестиційного потенціалу	10
4	Вплив формування номенклатури аграрної нішевої продукції на техніко-технологічне забезпечення її виробництва	13
	Всього годин	52

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- самостійні роботи;
- захист семінарських робіт;
- інші види.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (семінарські заняття);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, написання есе);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти;
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання. Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамен та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання	
1	2	3	
Змістовий модуль 1. Підприємство та підприємництво в сучасній системі господарювання, ресурсне забезпечення аграрного виробництва			
ПР1. Формування законодавчої бази аграрного сектору економіки України	ПРН 6, ПРН 23. Теорія економічних ресурсів, аграрного підприємництва, амортизаційної політики та практичні роботи з аналізу законодавства, структури основних засобів і механізмів їх оцінювання формують у студентів розуміння принципів ефективного управління ресурсами та розвитку агропромислового виробництва. Самостійна робота, пов'язана з впливом війни на агросектор, програмами підтримки та стратегією розвитку сільського господарства до 2030 року, що формує навички аналітичного мислення, здатність обґрунтовувати інноваційні рішення та створювати стратегічні бізнес-плани в аграрній сфері.	5	
ПР2. Європейський зелений курс. Українські перспективи		5	
ПР3. Робота з державними нормативними документами.		5	
ПР4. Організаційно-правові форми підприємства		5	
ПР5. Життєвий цикл та зовнішнє середовище господарювання підприємства		5	
ПР6. Порядок утворення та ліквідації підприємства		5	
ПР7. Склад і структура основних засобів		5	
ПР8. Формування та оцінка вартості основних засобів		5	
ПР9. Методи визначення амортизації		5	
СР1. Втрати агросектору України під час війни. Міжнародні та світові програми підтримки агровиробника.		15	
СР2. Стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року		10	
Модульна контрольна робота 1			30
Разом за модулем 1			100
Змістовий модуль 2. Управління та ефективність ресурсів аграрного виробництва			
ПР10. Ефективність основних засобів	ПРН 23. Теоретичні теми охоплюють ключові економічні аспекти аграрного виробництва, зокрема матеріально-технічну базу, інвестиції, інновації та ефективність використання техніки – що є основою для бізнес-планування та економічного обґрунтування виробничих рішень. Практичні заняття з ефективності	10	
ПР11. Суть та функції процесу управління		10	
ПР12. Методи і моделі управління		10	
ПР13. Організаційні структури управління підприємством		10	
СР3. Інвестиційна та інноваційна діяльність у аграрному		15	

виробництві. Формування інвестиційного потенціалу	основних засобів і моделей управління дають студентам інструменти для аналізу ринку та прийняття управлінських рішень у аграрному секторі.	15
СР4. Вплив формування номенклатури аграрної нішевої продукції на техніко-технологічне забезпечення її виробництва	Самостійна робота, присвячена інноваціям, інвестиціям та формуванню аграрної продукції, що сприяє розвитку аналітичних навичок та розумінню економічних чинників, що впливають на проєктне управління у рослинництві та тваринництві.	
Модульна контрольна робота 2.		30
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота		$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$
Екзамен/залік 30 Разом за курс (Навчальна робота + екзамен)		≤ 100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	незараховано

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Складанню модулів передують відпрацювання пропущених занять або тих, що оцінені на незадовільному рівні. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (лікарняний або відсутність можливості працювати в інтернет).
Політика щодо академічної доброчесності:	Усі есе перевіряються на наявність плагіату і мають мати коректні текстові запозичення (не більше 20%) і посилання на використану літературу. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний курс «Економіка аграрного виробництва» Навчально-інформаційний портал НУБіП України [Електронний ресурс] – URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2073>
2. Робоча програма вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою.
3. Конспекти лекцій з навчальної дисципліни (в електронному вигляді).
4. Контрольні питання з навчальної дисципліни.
5. Презентаційний мультимедійний матеріал для читання лекцій.
6. Методичні вказівки для виконання практичних робіт.
7. Методичні вказівки для виконання студентами індивідуальних завдань.
8. Тестові завдання для проведення поточного модульного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Аграрне інформаційне агенство / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://agravery.com/uk/posts/show/u-listopadi--ukraina-eksportu-vala-psenicu-na2188-miljona-dolariv>
2. Аграрний бюлетень / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://glavred@ab.org.ua>
3. Агрономіка / [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.cropscience.bayer.ua/~media/Bayer%20CropScience/Ukraine/Publications/Agronomika/Agronomika_n02_%202015.ashx
4. Агропродовольчий спектр України / [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://ucab.ua/files/Survey/Agrospectr/AgriSpectrum_demo.pdf
2. Конкурентоспроможність аграрного підприємства: підручник / П.І. Юхименко, К. 64 О. А. Шуст, Т. М. Димань та ін. За заг. ред. д-ра екон. наук, професора Шуст О.А. - Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2024. 536 с.
3. Економіка аграрного виробництва : курс лекцій / Т. Г. Олійник, І. О. Мельник, О. А. Горобченко. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – 105 с.
4. Мельник В. І., Мельник В. І., Новицький А. В., Ревенко Ю. І., Лісецький В. О. Економічна ефективність конструкторських рішень: навчальний посібник. Київ : НУБіП України, 2026. 232 с.
5. Мельник В.І., Новицький А.В., Ревенко Ю. І., Мельник В.І. Методичні вказівки до практичного заняття «Визначення трудомісткості і вартості робіт із стандартизації» для студентів інженерних спеціальностей. К.: Прінтеко, 2025. – 22 с.
6. Мельник В., Ревенко Ю., Мельник В. Управління підприємством: методи і моделі управління. Методичні вказівки до практичного заняття для студентів інженерних спеціальностей. К.: Прінтеко, 2025. – 14 с.
7. Мельник В., Ревенко Ю., Мельник В. Управління підприємством: організаційні структури. Методичні вказівки до практичного заняття для студентів інженерних спеціальностей. К.: Прінтеко, 2025. – 19 с.
8. Мельник В., Ревенко Ю., Мельник В. Життєвий цикл підприємства. Методичні вказівки до практичного заняття для студентів інженерних спеціальностей. К.: Прінтеко, 2025. – 15 с.
9. Мельник В., Ревенко Ю., Мельник В. Організаційно-правові форми існування підприємства. Методичні вказівки до практичного заняття для студентів інженерних спеціальностей. К.: Прінтеко, 2025. – 21 с.
10. Мельник В., Ревенко Ю., Кирилюк В. Управління підприємством: методи і моделі управління /Методичні вказівки до практичного заняття для студентів інженерних спеціальностей – К.: НУБіП України, 2018. – 14 с.
11. Мельник В., Ревенко Ю., Кирилюк В. Управління підприємством: організаційні структури /Методичні вказівки до практичного заняття для студентів інженерних

спеціальностей (за спеціальністю 133 «Галузеве машинобудування») – К.: НУБіП України, 2018. – 19 с.

12. Методичні вказівки для виконання лабораторних робіт «Енергозбереження та поновлювані джерела енергії» // С.Є. Тарасенко та Є.О. Антипов, В.І. Мельник) . – К.: НУБіП України, 2019. 47 с.

13. [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua) – Державний комітет з статистики України

14. [http:// www.portal.rada.gov.ua](http://www.portal.rada.gov.ua) – Верховна рада України

15. [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua) – Кабінет Міністрів України

16. [http:// www.library.snu.edu.ua](http://www.library.snu.edu.ua) – Наукова бібліотека